

Protokół

kontroli doraźnej przeprowadzonej w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Końskich

I. Oznaczenie jednostki podlegającej kontroli:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Końskich, ul. S. Staszica 2, 26-200 Końskie, telefon: (41) 372 84 06, faks: (41) 372 57 60. Dyrektorem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Końskich jest Pani Jadwiga Życka.

II. Imię i nazwisko, stanowisko służbowe inspektorów oraz numer i data upoważnienia do przeprowadzenia kontroli:

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Wydziału Polityki Społecznej Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach: Grzegorz Trapcia – koordynator kontroli, Wojewódzki Koordynator realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, inspektor Wieloosobowego Stanowiska ds. Analiz i Nadzoru nad SAC, oraz Justyna Pastuszko – Kierownik Oddziału Planowania i Realizacji na podstawie art. 36 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. Nr 31, poz. 206) oraz art. 22 ust. 8 z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182), ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 3 czerwca 2011 roku w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (Dz. U., Nr 126, poz. 718) oraz odpowiednio upoważnień Nr 115/2013 i 116/2013 wydanych przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej upoważnionego przez Wojewodę Świętokrzyskiego.

III. Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych:

Kontrolę przeprowadzono w dniu 20 lutego 2013 roku.

Kontrola została wpisana do Książki kontroli Starostwa Powiatowego pod Nr 1/2013.

IV. Określenie przedmiotu i zakresu kontroli oraz okresu objętego kontrolą:

Poprawność merytoryczna oraz rozliczenie dotacji z budżetu państwa na realizację zadania wynikającego z art. 6 ust. 4 pkt 2 – opracowanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Kontrolą objęto okres od 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2012 r.

V. Opis stwierdzonego w wyniku kontroli stanu faktycznego, w tym ujawnionych nieprawidłowości oraz ich zakresu i skutków:

Z budżetu wojewody dla Powiatu Koneckiego w rozdziale 85205 – Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w 2012 roku została przyznana dotacja celowa w kwocie 26.708 zł, decyzjami: FN.I. 3111.4.1.2012 z dnia 30 marca 2012 r., FN.I. 3111.5.316.2012 z dnia 12 listopada 2012 r. z przeznaczeniem na realizację Programu Korekcyjno-Edukacyjnego.

Plan finansowy w rozdziale 85205 – Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na 2012 rok zakładał wydatkowanie 27 848 zł, w tym dotację celową w kwocie 26 708 zł i środki własne w kwocie 1 140 zł. W dniu 31 grudnia w 2012 roku wykonanie zadania wyniosło 27 500zł.

W ramach tego rozdziału były realizowane wydatki:

1. § 4170 – Wynagrodzenia bezosobowe – plan 27 648 zł, wykonanie 27 300 zł.

Podejmując się realizacji zadania Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Końskich zawarło umowy zlecenia na okres od stycznia do grudnia 2012 roku z osobami:

- a. Halina Grabarczyk – pedagog, przedmiotem umowy było „prowadzenie poradnictwa pedagogicznego dla dzieci z rodzin w których występuje przemoc”, stawka 70 zł/h – wypłacono na podstawie przedłożonych rachunków kwotę 7 000 zł;
- b. Andrzej Chrobot – terapeuta, przedmiotem umowy było „prowadzenie poradnictwa dla osób stosujących przemoc w rodzinie”, stawka 70 zł/h – wypłacono na podstawie przedłożonych rachunków kwotę 6 860 zł;
- c. Aleksandra Nyćman – terapeuta, przedmiotem umowy było „prowadzenie poradnictwa dla ofiar przemocy”, stawka 70 zł/h – wypłacono na podstawie przedłożonych rachunków kwotę 6 720 zł;
- d. Iwona Bogacka-Urban – radca prawny, przedmiotem umowy było „prowadzenie poradnictwa prawnego dla sprawców i ofiar przemocy w rodzinie”, stawka 70 zł/h – wypłacono na podstawie przedłożonych rachunków kwotę 6 720 zł.

2. § 4210 – Zakup materiałów i wyposażenia – plan 200 zł, wykonanie 200 zł.

Faktura VAT Nr F/001047/12 z dnia 06.02.2012 roku na „zakup materiałów biurowych dokonany na potrzeby realizacji programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu realizacji specjalistycznego poradnictwa przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Końskich”.

Na wyżej wymienionych rachunkach i fakturach brak jest opisów wskazujących, że zadanie finansowane było z dotacji celowej budżetu państwa.

Pan Andrzej Chrobot zatrudniony jako terapeuta prowadzący poradnictwo dla osób stosujących przemoc w rodzinie przedstawił następujące kwalifikacje: dyplom ukończenia Studium Pomocy Psychologicznej (wymiar: 250 godz.), Certyfikat Trenera ART, zaświadczenie ukończenia szkolenia „Program dla sprawców przemocy” (wymiar: 7 godz.), zaświadczenie ukończenia seminarium „Pomoc dla Sprawców Przemocy”, zaświadczenie uczestnictwa w seminarium „Niebieska Linia” – „Praca psychologiczna z osobami stosującymi przemoc w rodzinie dla początkujących”, dyplom ukończenia zaawansowanego Kursu Trenerskiego

Treningu Zastępowania Agresji (wymiar: 30 godz.), zaświadczenie ukończenia seminarium doskonalącego Trening Zastępowania Agresji (ART).

Zarówno Pan Andrzej Chrobot jak i pozostałe osoby zatrudnione w ramach dotacji celowej nie spełniają warunków określonych w § 9 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne z dnia 22 lutego 2011 r. (Dz. U. Nr 50, poz. 259), dotyczących minimalnych kwalifikacji zawodowych dla osób prowadzących oddziaływanie korekcyjno-edukacyjne.

Z przedstawionej zespołowi kontrolnemu dokumentacji wynika, iż specjaliści zatrudnieni z dotacji budżetu państwa na prowadzenie programów korekcyjno-edukacyjnych (Pani Halina Grabarczyk – pedagog, Pani Aleksandra Nyćman – terapeuta oraz Pani Iwona Bogacka-Urban – radca prawny) nie realizowali żadnych zadań w ramach w/w programów. Zamiast tego świadczyli oni usługi klientom Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Końskich w formie specjalistycznego poradnictwa, co zgodnie z art. 19 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182) jest zadaniem własnym powiatu. Rodzaj świadczonego poradnictwa, liczbę zrealizowanych przez każdego ze specjalistów godzin edukacyjnych, liczbę osób objętych działaniami wspierającymi, edukacyjnymi, pomocą i wsparciem oraz „liczbę osób stosujących przemoc biorącą udział w Programie Korekcyjno-Edukacyjnym” przedstawia tabela sporządzona przez Panią Urszulę Przygodzką, przesłana do Wydziału Polityki Społecznej w dniu 22 lutego 2013 r. i stanowiąca zał. Nr 4 do niniejszego protokołu.

„Program Korekcyjno-Edukacyjny dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie realizowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Końskich na lata 2009 – 2013” (zał. Nr 2) zakładał „pomoc osobom stosującym przemoc w zaprzestaniu jej stosowania poprzez edukację”. Realizacja programu miała odbywać się „w formie indywidualnego kontaktu oraz pracy grupowej (...) W trakcie indywidualnego kontaktu przeprowadzona miała być diagnoza oraz oddziaływania edukacyjne (...) na podstawie zatwierdzonego programu zawierającego tematy 10 spotkań”.

Jak wynika z przedstawionego zespołowi kontrolnemu „Grafiku poradnictwa” (zał. Nr 3), który obowiązywał od 1 stycznia 2012 r. program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy miał być realizowany w poniedziałki w godz. 16⁰⁰ – 18⁰⁰ w siedzibie Biura Projektu „My Samodzielni”, ul. Partyzantów 1 w Końskich. Nie zaplanowane zostały jednak żadne zajęcia grupowe dla sprawców przemocy.

Zgodnie z wyjaśnieniami Pani Urszuli Przygodzkiej – Zastępcy Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Końskich przesłanymi do Wydziału Polityki Społecznej w dniu 22 lutego br. (zał. Nr 4) nabór uczestników do programu korekcyjno-edukacyjnego odbywał się w systemie ciągłym. Informacje nt. naboru do programu rozpowszechniane były na terenie całego powiatu koneckiego poprzez współpracę z ośrodkami pomocy społecznej, sądem, Kierownikiem Kuratorskiej Służby Sądowej, prokuraturą, szkołami, Stowarzyszeniem Abstynentów Klubu „Radość” w Końskich, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Końskich, Komendą Powiatową Policji w Końskich oraz GKRPA w Końskich.

Jak wynika z wyjaśnień Pani Urszuli Przygodzkiej „w roku 2012 w programach korekcyjno-edukacyjnych wzięło udział 12 osób, dwie z nich ukończyły program”. Zespół

kontrolny zapoznał się z aktami osób uczestniczących w programie korekcyjno-edukacyjnym dla sprawców przemocy. Ustalono, iż osoby stosujące przemoc w rodzinie korzystały jedynie z usług terapeuty Pana Andrzeja Chroboty prowadzącego poradnictwo dla osób stosujących przemoc w rodzinie (zał. Nr 4 i 5).

Kontroli poddano „arkusze przebiegu procesu pomocowego” (zał. Nr 5) prowadzone przez Pana Andrzeja Chroboty dotyczące osób poddanych oddziaływaniom korekcyjno-edukacyjnym a znajdujące się w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Końskich. Arkusze te stanowią jedyną dokumentację działań podejmowanych wobec sprawców przemocy domowej. Z przeprowadzonej analizy wynika, iż osoby stosujące przemoc w rodzinie brały udział jedynie w indywidualnych spotkaniach z terapeutą. Spotkania te miały charakter luźnej rozmowy dotyczącej sytuacji rodzinnej klienta i jego bieżących problemów. Z przedstawionej dokumentacji nie wynika, iż podczas spotkań sporządzana była diagnoza klienta (prowadzący notował tylko luźne informacje nt. rodziny, ewentualnie problemu przemocy w rodzinie nie diagnozując jednak źródeł problemu). Spotkania prowadzone przez Pana Andrzeja Chroboty nie obejmowały wszystkich podstawowych treści edukacyjnych jakie powinien zawierać program korekcyjno-edukacyjny realizowany zgodnie z „Wytycznymi do tworzenia modelowych programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie”. Terapeuta nie realizował także przedstawionych w „Programie Korekcyjno-Edukacyjnym dla Osób Stosujących Przemoc w Rodzinie realizowanym przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Końskich na lata 2009 – 2013” tematów 10 spotkań o charakterze terapeutyczno-edukacyjnym. Zgodnie z „arkuszami przebiegu procesu pomocowego” (zał. Nr 5) terapeuta motywował klientów do uczestnictwa w grupach AA, sam też, jak wynika z zapisów „arkuszy przebiegu procesu pomocowego”, przeprowadzał trening zastępowania agresji bądź trening umiejętności społecznych. Oddziaływań tych nie można uznać za Trening Zastępowania Agresji, gdyż z założenia jest on złożonym i długotrwałym procesem, a spotkania z terapeutą miały charakter rozmowy terapeutycznej, prowadzonej podczas indywidualnego spotkania tylko podczas jednej z sesji terapeutycznych. Trening Zastępowania Agresji musi obejmować minimum trzy obszary tematyczne, a jego realizacja wymaga poświęcenia minimum 20 godzin terapeutycznych.

Ponadto nie opracowano reguł uczestnictwa w programie, które zgodnie z „Wytycznymi do tworzenia modelowych programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie” powinny być opracowane dla każdego programu korekcyjno-edukacyjnego i podpisane przez jego uczestników. Nie prowadzono też żadnych grupowych zajęć w ramach realizacji programu korekcyjno-edukacyjnego.

Połowa osób stosujących przemoc w rodzinie uczestniczyła tylko w jednym spotkaniu z terapeutą (6 osób). W dwóch spotkaniach uczestniczył jeden z klientów. Dwóch wzięło udział w trzech spotkaniach. Jeden z klientów odbył 5 spotkań, ale pomiędzy spotkaniami była przerwa dłuższa niż jeden tydzień. Jedna z osób stosujących przemoc w rodzinie odbyła 28 spotkań z terapeutą. Żadna z osób nie odbyła wymaganej „Wytycznymi do tworzenia modelowych programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie” minimalnej liczby sześćdziesięciu godzin oddziaływań terapeutycznych.

Biorąc powyższe pod uwagę należy uznać, iż PCPR w Końskich nie prowadził oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy zgodnych z Wytycznymi do tworzenia modelowych programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie stanowiących załącznik do Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, tj. w roku 2012 nie realizował programu korekcyjno-edukacyjnego.

Ponadto warto zwrócić uwagę, iż Pan Andrzej Chrobot w tych samych godzinach udzielał pomocy zarówno osobom doznającym jak i stosującym przemoc w rodzinie. Dodatkowo, jak wynika z przytaczanego wyżej „Grafiku poradnictwa”, w tym samym miejscu i czasie udzielane były porady prawne dla osób doznających i stosujących przemoc w rodzinie. Takie rozplanowanie mogło doprowadzić do wtórnej wiktymizacji osób doznających przemocy w rodzinie i jest niezgodne z § 7 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne z dnia 22 lutego 2011 r. (Dz. U. Nr 50, poz. 259) zgodnie z którym Oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie nie prowadzi się w miejscach, w których udziela się pomocy i wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie.

VI. Wnioski z przeprowadzonej kontroli:

1. Z budżetu wojewody dla Powiatu Koneckiego w rozdziale 85205 – Zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie została przyznana dotacja celowa w kwocie 26.708 zł, decyzjami: FN.I. 3111.4.1.2012 z dnia 30 marca 2012 r., FN.I. 3111.5.316.2012 z dnia 12 listopada 2012 r. z przeznaczeniem na realizację Programu Korekcyjno-Edukacyjnego;
2. PCPR w Końskich nie prowadził żadnych oddziaływań, które zgodnie z Wytocznymi do tworzenia modelowych programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie stanowiącymi załącznik do Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie można by uznać za realizację programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy;
3. Żaden ze specjalistów zatrudnionych w ramach dotacji celowej nie posiadał kwalifikacji zawodowych wymaganych § 9 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne z dnia 22 lutego 2011 r. (Dz. U. Nr 50, poz. 259);
4. Ustalono, iż osoby stosujące przemoc w rodzinie korzystały jedynie z usług terapeuty – Pana Andrzeja Chroboty – prowadzącego poradnictwo dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Pozostali specjaliści zatrudnieni z dotacji na prowadzenie programów korekcyjno-edukacyjnych nie świadczyli żadnych usług dla osób stosujących przemoc w rodzinie. Zatem wszyscy terapeuci oraz prawnik zatrudnieni z dotacji budżetu państwa na realizację programów korekcyjno-edukacyjnych świadczyli usługi klientom Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Końskich w formie specjalistycznego poradnictwa, co zgodnie z art. 19 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r., poz. 182) jest zadaniem własnym powiatu;
5. Poradnictwo prowadzone w PCPR Końskie dla osób doznających przemocy w rodzinie prowadzone było w tym samym miejscu i czasie w którym odbywały się spotkania terapeutyczne ze sprawcami przemocy domowej, co jest niezgodnie z § 7 Rozporządzenia

Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne z dnia 22 lutego 2011 r. (Dz. U. Nr 50, poz. 259).

VII. Ustaleń kontroli dokonano w oparciu o:

– sprawdzoną dokumentację oraz informacje i wyjaśnienia udzielone przez Panią Urszulę Przygodzką Zastępcę Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Końskich
Treść protokołu i wnioski wynikające z kontroli omówiono z Dyrektorem PCPR.

VIII. Pouczenie o prawie i terminie zgłoszenia zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole kontroli oraz o prawie do odmowy podpisania protokołu:

Kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny tej odmowy. Odmowa podpisania protokołu kontroli nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora właściwego, do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu. W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego wobec zastrzeżeń. Pisemne zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów § 16 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. nr 61 poz. 543).

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, jeden egzemplarz za poświadczaniem odbioru otrzymuje Kierownik jednostki podlegającej kontroli, drugi włącza się do akt kontroli.

Protokół podpisali:

Ze strony kontrolującej:

Grzegorz Trzepieć
Justyna Pastuska

Ze strony kontrolowanej:

Z-CA DYREKTORA
Powiatowego Centrum Pomocy
Rodzinie w Końskich
mgr Urszula Przygodzka

Kielce, dn. 3 kwietnia 2013 r.